

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. XXI. De interpretatione Hieronymi, quae in locis veteris testamenti in epistolis Pontificum apostolicorum citatis, reperitur loco interpretationis 70. qua illi Pontifices vsi sunt, cur hoc ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

stola ad Nepotianum. Cùm autem idem beatus Hieronymus in eadem epistola ad Euagrium dicit, quod neque Kalthaisen intellexit, neque Magdeburgenses intelligunt, eundem esse episcopum & presbyterum: factumque esse ad schismatis remediũ, vt vnus eligeretur, qui ceteris preponeretur: non hoc voluit dicere, neque dixit idem esse, esse episcopũ, & esse presbyterum: sed eundem esse episcopum & presbyterum. quod à principio quidem ita fiebat, vt propter paucitatem fidelium vnus & idem esset episcopus & presbyter: cùm non esset opus in singulis ecclesijs alio episcopo, & alio presbytero, si quidem in episcopo presbyter contineretur. At postquam cepit opus esse pluribus presbyteris, tunc non amplius erat vnusquisque idem presbyter & idem episcopus, nè tot essent episcopi, quot presbyteri: atque ita fieret (vt ait idem Hieronymus) vt vnusquisque ad se trahens Christi ecclesiam, rumperet. Rursus idem Hieronymus in commentarijs epistolæ ad Titum: Quid enim, inquit, facit episcopus, quod non faciat presbyter, excepta ordinatione? Ergo placet Hieronymo, vt sit differentia episcoporum & sacerdotum ratione ordinationis. Episcopus enim ordinare potest ministros ecclesiæ, presbyter verò non potest. Iam vt de Damaso respondeam, miror tam tardum fuisse istum sexagenarium testem, vt Damasum, quem nobis obiecit, non intellexerit, quomodo enim placet Damaso, ortam esse post Clementem differentiam episcoporum & presbyterorum, qui in epistola 3. de chorepiscopis eos repræhendit, quod cùm nihil aliud essent, quàm presbyteri, tamen officium episcopi vsurparent? docetque tota illa epistola esse differentiam, ratione ordinationis, inter episcopos & presbyteros: quare illis non conuenire nomen episcopi, nec officium. Sed de differentia episcoporum & presbyterorum, scripsi copiosè in libris de Hierarchicis ordinationibus ministrorum ecclesiæ catholicæ: si quis plura hîc desiderat, indè petat. Hastenùs de testibus Magdeburgensium in epistolas Pontificum.

De interpretatione Hieronymi, quæ in locis veteris testamenti in epistolis Pontificũ Apostolicorum citatis, reperitur loco interpretationis LXX. qua illi Pontifices vsi sunt, cur hoc factum sit, & quo exemplo, & quomodo probetur manifestè vsos esse authores harum epistolarum interpretatione LXX. item de interpretatione LXX. in epistola Pauli ad Heb. quomodo & quare Paulus non sit ea vsus in epistola ipsa, quam Hebraicè scripsit, sed interpres potiùs epistolæ. Quomodo diuino consilio factum esse videatur, vt in plerisque locis veteris testamenti citatis, interpretatio Hieronymi in his epistolis posita sit ad eos redarguendos, qui aliquando dicturi erant, fuisse factas epistolas tempore Caroli Magni, & quid argumenti antiquitatis harum epistolarum, ex hac interpretatione accesserit, & quomodo. Cap. 21.

ET si nihil prætermiffum esse videatur, quin ad fingula omnia, quæ hætenùs accusatores epiftolarum in eas obiecerunt, refponfum fit, pofitum eft, tamen quia propofitum eft nobis, vt antea dixi, non folùm omnia, quæ epiftolas Pontificum Apoftolicorum Centuriatores Luterani oppofuerunt, refellere, quod hætenùs fecimus, fed illa etiam, quæ fimili ftudio calūniandi, fi eis occurriffet, opponere potuerunt: fupereft, vt poftquam eorum testes confutauimus, illud quoq; genus testimonij confutemus, quod ex interpretatione Hieronymi, quæ in plerifque locis harū epiftolarum inuenta eft, ab eo fortasfè, qui rem non teneat, in eas ipfas epiftolas aliquandò citari poffit: & aliquid fufpicionis mouere poft Hieronymi tempora fcriptas effe, præfertim cùm iam de hoc nonnulli catholici quæ- rere foleant, non quidem quòd dubitationem vllam eis de epiftolis hoc afferat, quam iam vetuftas ipfa & prifca fama confecrãunt: fed quia non intelligunt, vndè factum fit aut quomodò, vt interpretatio Hieronymi, cuius ætatem tam multis annis illi prifci pontifices antecelferunt, in plerifque testimonijs veteris fcripturæ, quæ in his epiftolis citantur, pofita fit, quod certè nõ alia caufa factum eft, nifi quia cùm primùm hæ epiftolæ, vt à nullis ignorarentur, ad ecclefie vfum vulgatæ funt, iã Hieronymi interpretatio veteris teftamenti in manibus omnium erat, & æquè ferè vt illa verus interpretatio LXX. trita, idcirco vifum eft tunc prudenter & vtiliter fieri, fi vtraque interpretatio ex parte adhiberetur, ita vt in quibusdam locis interpretatio LXX. propter antiquitatem fuam relinqueretur: & in multis interpretatio Hieronymi, in locum interpretationis LXX. fuccederet, & in alijs non paucis interpretatio ex vtraque harum temperata & mifta effet. Factum itaque eft in his epiftolis, quod beatus Gregorius in præfatione Cõmentariorum Iob, fe facere dicit, vt dum nouam translationem differit, nunc nouã, nunc veterè per testimonia affumat: vt quia fedes, inquit, Apoftolica, cui præfideo, vtraque vtitur, mei quoq; labor ftudij ex vtraque fulciatur. Sed quoniam, qui has epiftolas prifcorum pontificum Apoftolicorum effe negant, confequens eft, vt negèt quoq; quibus locis interpretatio Hieronymi in his epiftolis inuenta eft, fuiffe ibi antea interpretatione LXX. qua pontifices illi prifci, vt neceffè erat, vfi fuerint, docendū eft, quod dicimus: immò etiã ante oculos, vt negari non poffit, ponendum, quod quidem poftquam factum erit, fimul effectum erit, vt vndè ab iftis, aut ab alijs fi qui funt, putabatur, peti poffe testimonium, effe has epiftolas poft Hieronymi tempora compositas, indè contrà petatur, faltem ante Hieronymi ætatem fuiffe fcriptas. Aggrediamur ergò docere quod dicimus, quatuor exemplis ex duabus epiftolis Alexandri: quas in primis ad hoc elegi, quòd in ijs, quæ ex Zacharia & Ofea prophetis in eis citantur, euidentiùs hoc demonftrari poffit propter difcrepantiam fensûs vtriusque interpretationis Græcæ LXX, & Latinæ Hieronymi in ijs in ijs locis à Pontifice Alexandro recitatis. Cœperam hoc in tertio libro in vno Zachariæ loco oftendere in epiftola

*De interpre-
tatione Hiero-
nyni veteris
teftamenti,
quæ in his
epiftolis re-
peritur.*

epistola eiusdem Pontificis prima, sed quia nō erat locus proprius, reliqua huc referuauit. Produxerat ergō Alexander aduersus episcoporum persecutores id, quod Dominus per Prophetā suum Zachariam in eos dixisset, qui populum Dei & prophetas ac sacerdotes, captiuos duxerant. Qui vos tangit, pupillam oculi sui tangit. in quo quidem loco itā sermoni & sententiæ prophetiæ consequens est, nō pupillam oculi mei Alexandrum posuisse, vt est in interpretatione Latina Hieronymi ex Hebraico ad verbum expressa, & vt fertur modō in ipsa epistola: sed, Pupillam oculi sui, vt est in interpretatione Græca 70. & vt interpretes Græci, Cyrillus, Theodoretus, & Theodorus Antiochenus, & alij legunt & interpretantur: vt nemo sit, qui consequentia, tum in propheta, tum in epistola Alexandri attentē legat, & inter se conferat, qui negare hoc cum ratione possit. Subiungit enim Propheta: quoniam ecce ego leuo manum meā super eos. quod nemo est, qui nō intelligat, ad minas supplicij impendentis pertinere. Vndē Alexander hunc sensum Prophetæ sequēs, postquā recitauit ex propheta Zacharia: Qui vos tangit, pupillam oculi sui tangit, quia suis verbis Prophetæ minas periculorum & mālorum, iniquis accusatoribus episcoporum idem Pontifex Alexander proposuerat, subiungit statim: Et quia neque nos sine illis, nec illos sine nobis persequi possunt, quia illius sumus discipuli, qui animam pro fratribus præcepit ponere: tamen eis pericula & perditiones non sumus ausi celare, nē prophetica (quod absit) damnemur sententia: Si annunciaueris iniquo iniquitatem suam, animam tuam liberasti. Pericula ergō & perditiones eorum non celauit Pontifex, cū dixit, pupillam oculi sui lædere, qui sacerdotes Dei lædit. si enim non sic Alexander legit, vt est apud 70. Pupillam oculi sui lædit, quomodō hoc testimonio prophetæ Zachariæ recitato, pericula & perditiones prædixit, quod se facere ait, nē damnationem Prophetæ Ezechielis incurrat, qui iussit annunciare iniquo iniquitatem suam: quod quidem tunc fit, cū iuxta eundem Prophetam Ezechielem, Videns gladium venientem annunciat populo. Gladium ergō venientem annunciat hīc Alexander, cū ait, pupillam oculi sui lædere, qui seruos Dei lædit. scripseram hęc prius, sed dicam cum Apostolo, Mihi eadem dicere non est pigrum, & hoc loco est necessarium. sed pergamus docere, quod cœpimus de interpretatione 70. in eadem epistola Alexandri. citat enim paulō pōst idem Pontifex ex Osea Propheta secundū interpretationem 70. aduersus eosdem episcoporum insectatores, illud: Quoniam sicut vacca asilo percussa, insaniuit Israel. cum vaccis, quæ cæstro siue asilo percitæ, voce bubulci reuocari nolūt, vt cum cæteris compascant, sed potius præcipientes interdū aguntur, comparat Propheta decem tribus, quæ à Hierusalem, relicto Iuda & piorum grege, ad idolorum cultum recesserant. sic enim Cyrillus & Theodoretus interpretati sunt. Vndē accommodatissimē hunc locum secundū spiritum ad insectatores, ac vituperatores episcoporum Pontifex transtulit: quia studium vituperandi & inse-

Zacha. 2.

Exech. 33.

Philip. 3.

Aliud exem-
plum interpre-
tationis 70.
in epist. Alex.
Ose. 4.

I. Reg. 15.

Ose. 5.

Aliud exem-
plū interpre-
tationis 70.

ctandi pastorem, ex vitio repugnandi, & non obediendi proficiscitur. Est autem, vt Samuel dixit, quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere. Pro hoc substitutum fuit ex interpretatione Hieronymi: Quasi vacca lasciuientes declinauerunt, quod quidem accommodari vt cunquē potuit ad rei, ppositæ rationem: illud tamen, quod sequitur, nullo modo potuit. sic enim est in interpretatione Hieronymi: Dilexerunt adferre ignominiam protectores eius. quod idem Hieronymus, interpretationis huius ex Hebræo author, sic in suis commētarijs explanat: Principes & protectores eius, id est, Reges, dilexerunt ignominiam adferre populo: id est, vitio Principum infelix populus suscepit cultum deorum, quem sensum cū ille, qui interpretatione Hieronymi pro interpretatione 70. vt i voluit, nullo modo conuenire proposito epistolæ videret, coactus fuit inuertere verba interpretationis Hieronymi. itaque dixit, Dilexerunt ignominiam adferre protectoribus suis: quod omninō aduersatur sententię interpretationis, siue editionis Hieronymi. interpretatio verō siue editio 70. maximē quadrat: Et dilexerunt, inquit, ignominiam ex fremitu suo: fremitum enim vocat superbiam & elationem, vt ait Cyrillus in commentarijs huius Prophete. Hinc enim proficiscitur petulantia insectandi pastores, & aduersus eos fremendi. Item paulō post ex eodem Osea, De quibus, inquit, Dominus loquitur, Calumniam patiens Ephraim, fractus est iudicio, quoniam cœpit abire post sordem. Hęc quoquē interpretatio Hieronymi, aliena est prorsus à proposito huius loci epistolæ. Immo huius interpretationis author valdē in explanatione eius laborat. Sic enim ait in commentarijs Osee cap. 5. Si impius est Ephraim, & propter impietatem suam erit in desolationē, quomodō nunc dicitur, Calumniam patiens Ephraim, fractus est iudicio? qui enim calumniam patitur, & frangitur iudicium eius, iniquē opprimitur. Hęc Hieronymus. Ex quibus verbis, nemo est qui non intelligat, non posse conuenire, vt qui episcopum insectatur, dicatur Ephraim calumniā patiens & oppressus: cū potius ipse calumniam faciat, & opprimat eum, quē iniquē accusat. At interpretatio 70. aptissima est, & expedita: oppreffit, inquit, Ephraim aduersarium suum, id est, Iudam: & conculcauit iudicium. Sic sunt de quibus loquitur Pontifex in epistola, quos verbis Osee, quæ de similibus prædixit, deterrere vult. isti enim obtretratores sacerdotum Domini, opprimūt aduersarium, id est, eum, qui aduersatur illis. nam sunt nonnulli, sicut Euaristus epist. 2. de eisdem scripsit, qui præpositos suos peruersè reprehendunt, si vel parūm ipsis molesti extiterint: Isti sunt, qui conculcant iudicium, quia iudicant eum, à quo iudicari debent. Item idem Alexander in epist. 2. præcipit, vt qui episcopum persequitur, & statū ecclesię perturbat, ab omnibus arguatur, & eiiciatur ex ecclesia. hortaturq; vt omnes sint concordēs per charitatem: ita enim fore, vt faciliē eum superent, qui ecclesię statum turbat. Quod si dente (inquit) canino vos rodere cœperitis, non solūm nō superabitis, sed vobismetipsis nocebitis, & superabi-

rabimini, & innocenter fortè peribitis. Deindè minatur illis Oseæ prophe-
 te verbis, inquit: De his enim & similibus Dominus per Oseam prophe-
 tam loquitur. Propter hoc lugebit terra, & infirmabitur omnis, qui habi-
 tat in ea in bestia agri & volucre celi. Bestias agri & volucres celi, vocat
 potentes & celsiores. Sequitur, Et pisces maris congregabuntur. Iam hoc
 quomodò ad minas pertineat, non facile potest explicari, & idè non co-
 heret. Interpretatio verò 70. maximè cõuenit: ait enim, Et pisces maris de-
 ficient. Pisces enim (ait Cyrillus, hunc locum interpretans) vocat eos,
 qui imbecilliores deuorant. Est enim, inquit, maximè in piscibus ἀλλοφα-
 γία, id est, vt se mutuo deuorent, quod magnoperè conuenit cum eo, quod
 paulò suprà Pontifex dixerat, si dente canino vos rodere cõperitis, non
 solùm non superabitis, sed vobis nocebitis, & superabimini, & innocen-
 ter fortè peribitis. In eandem sententiam dixit propheta Habacuc: Tace-
 bis, cùm deuorauerit impius iustum: & facies homines quasi pisces ma-
 ris, & quasi reptilia non habentia ducem. sequitur, Veruntamen vnus-
 quisque non iudicet, & non arguatur. Et hoc quoquè tametsi paulo ob-
 scurius, quàm apud 70. ad minas quoquè supplicij pertinet, tantam fore
 calamitatem & miseriam, vt nemo sit, qui iudicet controuersias, neque
 qui peccata aliorum arguat, quod est ingens malum, & dignum istis, qui-
 bus minatur Pontifex, qui non arguunt eum, qui statum ecclesiæ pertur-
 bat, & episcopum persequitur, vt quia non iudicabant, neque arguebant
 persecutores episcoporum, ipsi simile quid patiantur, sicut scriptum est
 in sapientia: Per quæ peccat quis, per hæc & torquetur. Sequitur deindè,
 Populus enim tuus sicut hi, qui contradicunt sacerdoti. Neque hoc facile
 intelligi potest, quomodò ad minas & supplicium pertineat. Interpreta-
 tio verò 70. quam Alexander secutus est, rectè conuenit: Et erit, inquit,
 populus, sicut sacerdos cui contradicitur. Significat enim, inquit Cyril-
 lus, priuandos esse sacrificijs. Sacerdos enim cui contradicitur, est, qui ha-
 bebat aliquod vitium, aut morbum corporis, propter quæ arcetur à sa-
 cris. Sic ergò, inquit, erit populus meus, vt priuandus sit sacrificijs, sicut
 sacerdos, cui lex contradicit, nè propter vitium sacrificet, vt in quo pec-
 cavit populus, quia non defendit episcopum suum, qui pro populo sa-
 crificat, in eo puniatur, cùm sacrificijs priuatur. Satis sint, & instar mul-
 torum hæc pauca exempla ad probandum quod nobis propositum fuit.
 Idem enim in pluribus alijs locis, si opus esset, interpretationem eum in-
 terpretatione, & sententiâ cum sententijs conferendo, facere liceret. Illud
 huc addendum est, quod ille fecit, qui studio & industria sua interdum
 pro interpretatione 70. cùm ei visum est, Hieronymi interpretationem,
 vt docuimus, posuit, nõ nouum & inauditum fuisse, neque exemplo imi-
 tatiõis caruisse. imitatus enim est interpretem epistolæ ad Hebræos: in qua
 testimonia, quæ ex vetere scriptura ab Apostol. Hebraica quidem, vt par-
 est

Ose. 4.

Habac. 1.

Sap. 11.

*In epist. Pauli
ab Heb. inter-
pretatio 70.
pro interpre-
tatione ex He-
braico, quo
Paulus est in
ea epist. vsus.*

est credere, vt qui & Hebraicè, & ad Hebræos scriberet, citata sunt, qui epistolam ex Hebraico in Græcum conuertit, quisquis ille fuerit, siue Clemes Rom. siue (vt alij putant, & credibilius est) Lucas, ex interpretatione 70. qua sancti Apostoli, & omnes ecclesiæ utebantur, mutuatus est. ita factum est, vt interpretatio 70. Græca, pro interpretatione ex Hebraico, qua Paulus vsus est, posita sit. quod quidem facile intelligere poterit, qui in testimonijs libri Psalmodum, quæ in ea ipsa epistola citantur, Græca cum Hebraicis, interprete Hieronymo, conferre voluerit. Quod si quis adhuc contendat, Paulum Aposto. cum ad Hebræos scriberet, testimonia veteris scripturæ ex interpretatione Græca 70. in Hebraicum transtulisse, sicuti in alijs epistolis, quas Græcè scripsit, ex eisdem 70. Græcè illa mutuari solitus est, idq; nè concedat aliquid simile, vt nos in epistolis Pontificum factum esse affirmamus, nempe interpretationem 70. substitutam esse ab interprete pro interpretatione ad verbum ex Hebraico: consideret iste, quemadmodum hoc verisimile fiat, vt cum Paulus ad Hebræos scriberet Hebraicè, testimonia scripturæ veteris citaret, quæ Hebræi postea in libris suis, quos legebant, non reperirent, qui erant alioqui literis Hebraicis ita addicti, vt ijs, qui 70. interpretibus utebantur, semper obijcerent, vt Hierony. testatur, quod Biblia haberent corrupta: riderentq; vt Origenes in epistol. ad Africanum ait, quod ea, quæ apud Hebræos scripta erant, Christiani ignorarent. Denique quo magis substitutio ista interpretationis Hieronymi in pluribus locis, pro interpretatione 70. credibilis sit, memini ego non ita pridem audire, cum esset Cyprianus Romæ imprimendus, fuisse, qui iudicaret tunc, in testimonijs veteris scripturæ, quæ sunt omnia apud Cyprianum ex interpretatione 70. pro interpretatione 70. interpretationem Hierony. substitui debere. quod quidem si factum fuisset, simile planè euenisset, vt in epistolis horum Pontificum alioqui vetustissimis euenisse videmus. ex quo fit, vt has epistolas, quarum antiquitatem Magd. negant, &

*Quod diuino
consilio factū
sit, vt qui has
epistolas repe-
rit, mutaret
interpretationem
70. in interpretationem
Hieronymi.*

Ioan. 6.

tempore Caroli Magni factas esse somniant, antiquiores saltem esse Hieronymi ætate, velint, nolint, hac ratione confiteri cogantur. Immo nunc demum intelligere mihi videor, diuino consilio factum esse, vt ille, quisquis fuit, in locum 70. in testimonijs scripturæ veteris, interpretationem Hieronymi iam vulgatam, in plerisque locis substituerit. Si enim ille interpretationem 70. qua vsi sunt Apostolici Pontifices, sicut sancti Apostoli eorum magistri, posuisset, nihilo minus centuriatores, quos Dominus ab initio sciebat non esse credentes, vt de illis apud Ioannem Capharnaitis dixit, fictas esse à quopiam dixissent, qui callidè, vt speciem probabilitatis imitaretur, ex interpretatione 70. testimonia veterum scripturarum sumpserunt: nunc verò cum interpretationem Hieronymi in plerisque locis, vt dixi, posuerit, quomodo, qui illas (vt Magdeburgen. volunt) finxit, credi & persuasum esse volebat, esse illorum Pontificum, qui ætatem Hieronymi tam multis annis antecessissent, si ipsi, inquam, vt edo interpretatione Hieronymi

eronymi in testimonijs veteris scripturę, huic cōsilio suo palam repugnabat: quis illum tam stultum & communis sensus expertem fuisse putet, vt de industria fidem sibi derogare vellet: tam amēs erat, vt vna atque eadem opera idem ipse, quod moliebatur, simul euerteret? Quare qui hoc in epistolis istis Pontificum Apostolicorum fecit, id est, qui posuit interpretationem Hieronymi omnibus familiarem, pro interpretatione 70. quam in epistolis ipsis vbiquē repererat, confusus notissimę veritati, nihil hinc incōmodi, aut scrupuli, vel dubitationis de autoritate epistolarum posteris timuit. Sciebat enim neminem ignoraturum esse, non potuisse Pontifices illos testimonia veteris scripturę ex interpretatiōe Hieronymi, sed ex 70. fumere, quę quisq; per se, cūm vellet, siue ad priuatam, siue ad cōmunem vtilitatem, posset suis locis reponere. Illi verò, qui hoc fecit, hoc tantum propositum fuit, ea interpretatiōe vti, id est, Hieronymi, quę iam erat Latinis, vt nūc est, familiarior. Vndē hoc nobis argumēti diuino, vt dixi, cōsilio aduersus centuriatores accessit, qui has epistolas tempore Caroli Magni scriptas & fictas fuisse mentiuntur, neq; facillē ante id temporis, qui de eis meminerit, reperiri, hoc, dico, argumēti accessit, esse has epistolas Hieronymo antiquiores, quia si post Hieronymi ætatem à quopiam fictę fuissent, qui eas pontificibus illis affinxisset, nunquā interpretatione Hieronymi, qua illi vti non potuissent, vt artificium fingendi postulabat, vsus fuisset: quod enim simulatum est, leui etiam suspicione arguitur. quinimodō omni studio cauisset, nē existimationem antiquitatis, quam illis epistolis apponere volebat, vsu interpretationis, longē illorum pontificum ætate posterioris, simul tolleret. Restat igitur, vt si qui sunt, à quibus aliquandō interpretatio Hieronymi in has epistolas pontificum Apostolicorum obijciatur, illa ipsa interpretatio eisdem magno potiūs argumēto esse debeat, saltem Hieronymo vetustiores esse, id est, scriptas esse ante annos 1200. fortassē cūm Magdeburg. tantam vetustatem & canitiem iam viderint, reuerentiam, quam debent, illis adhibebunt: & suorum authorū, id est, pontificum Apostolicorum, tandē esse credent.

De genere testium sanctissimo pro epistolis Pontificum Apostolicorum, quod est fama vetus. Quomodo quę Augustinus scripsit contra Faustum, negantem nouum testamentum scriptum esse ab Apostolis, ad coarguēdum Magd. valeant, & ad probādum scriptas esse epistolas à Pontificibus, quorum esse feruntur. item quomodo refellendum sit, quod aiunt Magd. corruptas esse epistolas istas, etsi concedant esse Pontificum. Cap. 22.

QVia enim nō satis est aliena refellere, sed nostra probare, postquā omnia, quę Magdeburgen. in criminibus epistolarum obiecerunt, firmis rationibus & scripturis sanctis, verisq; historijs satis (vt opinor) confutauimus, deq; eorum testibus singulatim respondimus, super-

K k k k est,

*Evident argu-
mentum, non
esse has episto-
las fictas, vt
Mag. fingunt.*